

TOC

Szczury	3
Dane kontaktowe	3
Spis treści	3
Historia szczura domowego	4
Systematyka - taksonomia szczura domowego	4
Pochodzenie	4
Cień człowieka (źródło: click)	5
Narzędzie bożej sprawiedliwości (źródło: click)	6
Zemsta flecisty (źródło: click)	8
Nosiciel zarazy (źródło: click)	9
Męczennik nauki (źródło: click)	11
Domowa maskotka (źródło: click)	12
Szczurzy saperzy (źródło: click)	13
Odmiany szczura domowego	15
Na dzień dzisiejszy (23.03.2021) udało mi się znaleźć tylko 4 zarejestrowane hodowle szczurow.	15
Zirrael Rattery (Warszawa)	15
Husarskie Skrzydła (Płock / Ryjewo)	15
Z Chaty Strzygi (Katowice)	15
Rotta Taivas (Wrocław)	15
Kolory i znaczenia na sierści najlepiej obrazuje poniższy obrazek (źródło: click)	17
Żywienie szczura domowego	18

Lista bezpiecznych owocow i warzyw dla szczurkow (źródło: click):	19
Klatka dla szczura	20
Poniżej kilka inspiracji jak urządzić klatkę :)	21
Skąd wziąć szczura?	23
WAŻNE!	23
Ważne informacje	24

Szczury

Poradnik - wydanie I.

(wydanie testowe - do sprawdzenia i weryfikacji)

Dane kontaktowe

Monika Wilczyńska-Mitura

ul. Przykładowa 13

00-123 Przykładowo

Spis treści

"Historia szczura domowego" on page 4

"Odmiany szczura domowego" on page 15

"Żywienie szczura domowego" on page 18

"Klatka dla szczura" on page 20

"Skąd wziąć szczura?" on page 23

"Ważne informacje" on page 24

Historia szczura domowego

Systematyka - taksonomia szczura domowego

Domena:	eukarionty	Eukaryota
Krolestwo:	zwierzeta	Animalia
Typ:	strunowce	Chordata
Podtyp:	kregowce	Vertebrata
Gromada:	ssaki	Mammalia
Podgromada:	ssaki właściwe	
Infragromada:	łożyskowce	Placentalia
Rząd:	gryzonie	Rodentia
Rodzina:	myszowate	Muridae
Rodzaj:	szczur	Rattus
Gatunek:	szczur śniady	Rattus rattus
	szczur wędrowny	Rattus norvegicus
	szczur polinezyjski (pacyficzny)	Rattus rattus
Podgatunek:	szczur laboratoryjny	Rattus spp.

Pochodzenie

Nie da się jednoznacznie określić pochodzenia szczura domowego/laboratoryjnego. Szczury laboratoryjne są krzyżówką dwóch dzikich gatunków - szczura śniadego (*Rattus rattus*) i wędrownego (*Rattus norvegicus*). Niektóre źródła podają, że większość obecnych pupili domowych pochodzi od szczura wędrownego, niekiedy z jego krzyżówką ze szczurem śniadym. W Wielkiej Brytanii, w Bristolu - około 1822 roku-pokazywano szczury albinosy jako ciekawostkę przyrodniczą. Najstarszym znany nam szczepemszczura laboratoryjnego jest Wistar, opisany w literaturze w 1912 roku. Najpopularniejsze szczepy, oprócz Wistara, to: Sprague-Dawley, August, Lewis, Buffalo oraz Long Evans. W Polsce do przeprowadzania badań naukowych najczęściej wykorzystuje się Wistara oraz szczury nieszczepowe - krzyżówki. (źródło: Marcin Jan Gorazdowski, Hobby: Szczury, wyd. "ERGOS")

Szczury laboratoryjne to tak na prawdę szczury domowe - znalazły schronienie,dom i podbiły serca osób, które traktują je jako zwierzęta towarzyszące (tak jak psa, kota, ...).

Cień człowieka (źródło: [click](#))

Jest jednym z tych zwierząt, które wzbudzają w człowieku wielki lęk. Ale nie tylko. Szczur jest również od stuleci obiektem ludzkiej fascynacji, o czym świadczy choćby liczba dzieł sztuki, które mu poświęcono.

Być może zabrzmiało to paradoksalnie, ale często dopatrywano się podobieństw między szczurami a ludźmi. Amerykański bakteriolog Hans Zinsser w książce "Rats, Lice and History" nazywa te gryzonie "cieniem człowieka", ponieważ bytują one po mrocznej stronie ludzkiej egzystencji.

"Rodzaj ludzki i szczur odniosły jak na razie największy sukces. Niszczą inne formy życia. Nie służą żadnemu innemu żyjącemu gatunkowi... Stopniowo opanowały glob, dotrzymując sobie kroku, nie będąc w stanie nawzajem się zniszczyć, choć są sobie nieustannie wrogie... i, inaczej niż pozostałe gatunki, toczyły wojny w obrębie swych własnych rodzajów" - pisał naukowiec w 1935 r.

Z kolei współczesny pisarz Robert Sullivan w książce "Rats: Observations on the History and Habitat of the City's Most Unwanted Inhabitants" zwrócił uwagę na to, że "szczury żyją w świecie równoległym do naszego, trwają dzięki ściekom ludzkiej społeczności... Myślę o nich jako o gatunku lustrzanym, odwróconym lecz podobnym".

Narzędzie bożej sprawiedliwości (źródło: [click](#))

Dziś szczur często kojarzy się z brudem i chorobami. Ale jeszcze w średniowieczu i nowożytności nie kojarzono go z tymi rzeczami. Patrzono na niego jak na szkodnika, który wyjada ludziom ich skąpe zapasy jedzenia. Jednak w wiekach średnich szczur nie zawsze grał rolę czarnego charakteru. Zachowały się podania, w których ten gryzoń pojawia się jako narzędzie boskiej woli i wykonawca bożej sprawiedliwości.

Tak jest w opowieści o biskupie Hatto, który ukrywał zboże w czasach głodu. Za ten postępek został żywcem zjedzony przez szczury. Ofiarą żarłocznych gryzoni miał być również legendarny Popiel, co było karą za to, że otrul swoich stryjów. Co prawda, według podań skończył on w przepastnych żołądkach myszy a nie szczurów. Ale - zdaniem niektórych badaczy - wydaje się to być wariant tego samego schematu mitologicznego, zgodnie z którym gryznie są wykonawcą wyroków Opatrzności.

"Szczur jest rozumiany jako ogniwo łączące przeszłość pogańską i chrześcijańską. To, że szczur jest stworzeniem najwłaściwszym, by karać chciwość i skąpstwo, sprawia, że ucieleśnia on w sobie rodzaj sprzyjającej magii" - pisze w książce "Szczur" Jonathan Burt. Badacz wskazuje na jeszcze jeden ciekawy moralistyczny wątek tej legendy. Mnogość szczurów bądź myszy, która karze winowajcę "wywodzi się przede wszystkim z naszych nadmiernych wymagań, chciwości ludzkich dążeń, przepełnienia magazynów żywności".

Zemsta flecisty (źródło: [click](#))

Chęć uchronienia się przed negatywnymi skutkami szczurzej aktywności dało w średniowieczu początek nowej grupie zawodowej - szczurołapom. Zwierzęta odławiali początkowo ręcznie. Jak się można spodziewać, wiązało się to z ryzykiem odniesienia obrażeń, które - poza niewątpliwą bolesnością - mogły prowadzić do chorób lub nawet śmierci w wyniku zakażeń. Zaczęto więc stosować różne, z czasem coraz wymyślniejsze, pułapki. Potem pojawiły się truciki.

Z postacią szczurołapa związana jest legenda o fleciście z Hameln. W XIV w. mieszkańcy tego niemieckiego miasta mieli poprosić go o likwidację szczurzej plagi. Ten, grając na cudownym flecie, wyprowadził zasluchane zwierzęta za mury. I utopił je w Wezerze.

Jednak nieuczciwi mieszczanie ani myśleli płacić szczurołapowi za wykonaną pracę. Deratyzator zemścił się w wyjątkowo straszny sposób. Grając na swoim flecie wywiódł z miasta wszystkie dzieci. Ani swoich potomków, ani szczurołapa mieszkańcy Hameln nigdy już nie zobaczyli.

Nosiciel zarazy (źródło: [click](#))

W XIX w. doszło do zasadniczej zmiany wizerunku szczura. Mitologiczne, wywodzące się zapewne jeszcze z przedhistorycznych czasów, wyobrażenie szczura ustąpiło jego nowemu wizerunkowi. A ten wziął się z nauki, która w wieku węgla i pary przeżywała dynamiczny rozwój. Odkryto, że szczury mogą być roznośicielami śmiertelnie niebezpiecznych dla człowieka chorób.

Wtedy też odnaleziono powiązanie między tymi zwierzętami a dżumą. Już we wcześniejszych czasach zauważano, że podczas epidemii masową śmierć ludzi poprzedza równie masowe umieranie tych zwierząt. Charles Creighton w monumentalnej "History of Epidemics in Britain" (1891-1894 r.) przytoczył liczne relacje historyczne z obszaru Azji, które na to wskazywały. W jednej z nich - pochodzącej z Indii - czytamy: "W domach rodzin, które zostały dotknięte chorobą, szczury są czasem znajdowane martwe na podłodze; Planck sam to widział; wszystkie, które ujrzał, wydawały się umrzeć nagle, jakby przez uduszenie, ich ciała były w dobrym stanie, a między zębami niekiedy miały kawałki szmat".

Ale dopiero w 1898 r. francuski badacz Paul-Louis Simond pokazał, że nosicielem choroby jest szczur, a dokładnie pchła, która na nim żeruje. Swęj hipotezy dowiódł umieszczając w jednej butelce zdrowego szczura i jego zapchlonego oraz umierającego na dżumę pobratymcę. Wkrótce u pierwszego zwierzęcia wystąpiły objawy choroby i zdechło.

Męczennik nauki (źródło: [click](#))

Nauka dostrzegła w szczurze doskonałe zwierzę laboratoryjne. Na przełomie XIX i XX w. gryzonie stały się elementem wyposażenia gabinetów naukowych i pracowni badawczych.

Dla celów postępu wiedzy wyhodowano białego szczura o charakterystycznych różowych oczach. Tak w 1915 r. zachwycił się tymi zwierzętami Henry M. Donbaldson, autor poświęconej im monografii: "Albinosy są czyste, łagodne, łatwe oraz niedrogie w utrzymaniu i hodowli. Szczur chętnie ćwiczy i łatwo go wytrenować. Jest też bardzo odporny na infekcje. Wydaje się bardzo odpowiedni dla różnego rodzaju badań".

I rzeczywiście, w ciągu ostatnich 100 lat na ołtarzu nauki poświęcono niezliczoną liczbę tych zwierząt. Anatomowie rozcinali ich ciała, medycy zarażali je najstraszniejszymi chorobami a psychologowie kazali im szukać wyjścia z zawiłych labiryntów. "Prawie cztery wieki nauki o szczurach dały nam informacje o wszystkim, od struktury anatomicznej i genetyki aż po choroby takie jak rak i zawał serca, od prac o systemie nerwowym do wiadomości dotyczących uczenia się, emocji i pamięci" - pisze Jonathan Burt.

Domowa maskotka (źródło: [click](#))

Paradoksalnie, to właśnie w XIX w. - stuleciu, która dostrzegło w nim siewcę zarazy - szczur stał się hobby. Zaczęto go bowiem trzymać w domach jako maskotkę i ulubieńca rodziny.

Mnożyły się stowarzyszenia hodowców i miłośników tych zwierząt. W 1895 r. magazyn "Fur and Feather" polecał szczury jako "świetne wyjście dla tych, którzy mieszkają w miastach i są bardzo zajęci".

W 1901 r. szczur po raz pierwszy pojawił się na pokazie zwierząt domowych. W Aylesbury w Wielkiej Brytanii wybrano też pierwszą "szczurzą piękność". Zwycięzcą w kategorii "Szczury, dowolnego rodzaju" był zwierzak panny Mary Douglas. Jury doceniło m.in. jego "równomierne umaszczenie" oraz "piękne wystrzyżenie gryzonia". Panna Douglas, wielka miłośniczka szczurów, przeszła do historii jako "matka szczurzego hobby".

Szczurzy saperzy (źródło: [click](#))

Szczur budził obrzydzenie również z tego powodu, że był stałym rezydentem pól bitewnych, na których swoje wojny toczył człowiek. We znaki dał się żołnierzom podczas I wojny światowej. Pożerał leżące na pasie "ziemi niczyjej" ciała poległych kolegów i wyżerał zapasy. W końcu stał się taką plagą, że żołnierze polowali na niego w równym stopniu dla zabicia czasu, jak i z konieczności ochrony pożywienia.

"Jednym z największych utrapień żołnierzy na polu bitwy są szczury, które w coraz większych gromadach przybiegają ze wszystkich stron i formalnie napęniają rowy strzeleckie oraz nakrywkę. Pomimo więcej niż prymitywnej sposobności do spania niejednego żołnierza na polu bitwy mógłby spocząć w nocy, gdyby mu szczury nie pożarły przedtem materacu i nie spacerowały w nocy po jego derze i po twarzy" - pisano w "Dzienniku Poznańskim" 8 marca 1916 r.

Dziś - choć brzmi to nieprawdopodobnie - szczura wykorzystuje się dla usuwania skutków wojny. W Afryce tresuje się wielkoszczura gambijskiego do... poszukiwania min. Zwierzę ma wyczulony węch i reaguje na zapach trotylu. Szczury uczą się, by sygnalizowały odnalezienie ładunku za pomocą drapania. Ich niska masa ciała sprawia, że wchodząc na minę nie powodują jej wybuchu.

Odmiiany szczura domowego

Dziki szczury zazwyczaj są jednolite, o umaszczeniu brązowym lub nawet podchodzące pod kolor czarny. Szczury hodowlane, milusińscy przyjaciele, mogą mieć różne ubrawienie sierści, sama sierść może też różną długość. Domowych szczurow nie dzieli się na rasy, mówimy wtedy o ichodmianie - bardziej rozróżnia się je po wyglądzie zewnętrznym. Odmienamy po wyglądzie sierści - futra (lub jej obraku), oczu, kształcie uszu, etc.

Określenie "szczur rasowy" używa się w odniesieniu do szczurow pochodzących z zarejestrowanych hodowli.

Na dzień dzisiejszy (23.03.2021) udało mi się znaleźć tylko 4 zarejestrowane hodowle szczurow.

Zirrael Rattery (Warszawa)

Strona internetowa - <http://zirraelattery.pl/>

Strona na FB - <https://www.facebook.com/zirrael.rattery/>

Husarskie Skrzydła (Płock / Ryjewo)

Strona internetowa - <http://husarskie-skrzydla.weebly.com/>

Strona na FB - <https://www.facebook.com/husarskieskrzydla/>

Z Chaty Strzygi (Katowice)

Strona internetowa - <https://www.strzygirats.com/>

Strona na FB - <https://www.facebook.com/StrzygiRattery/>

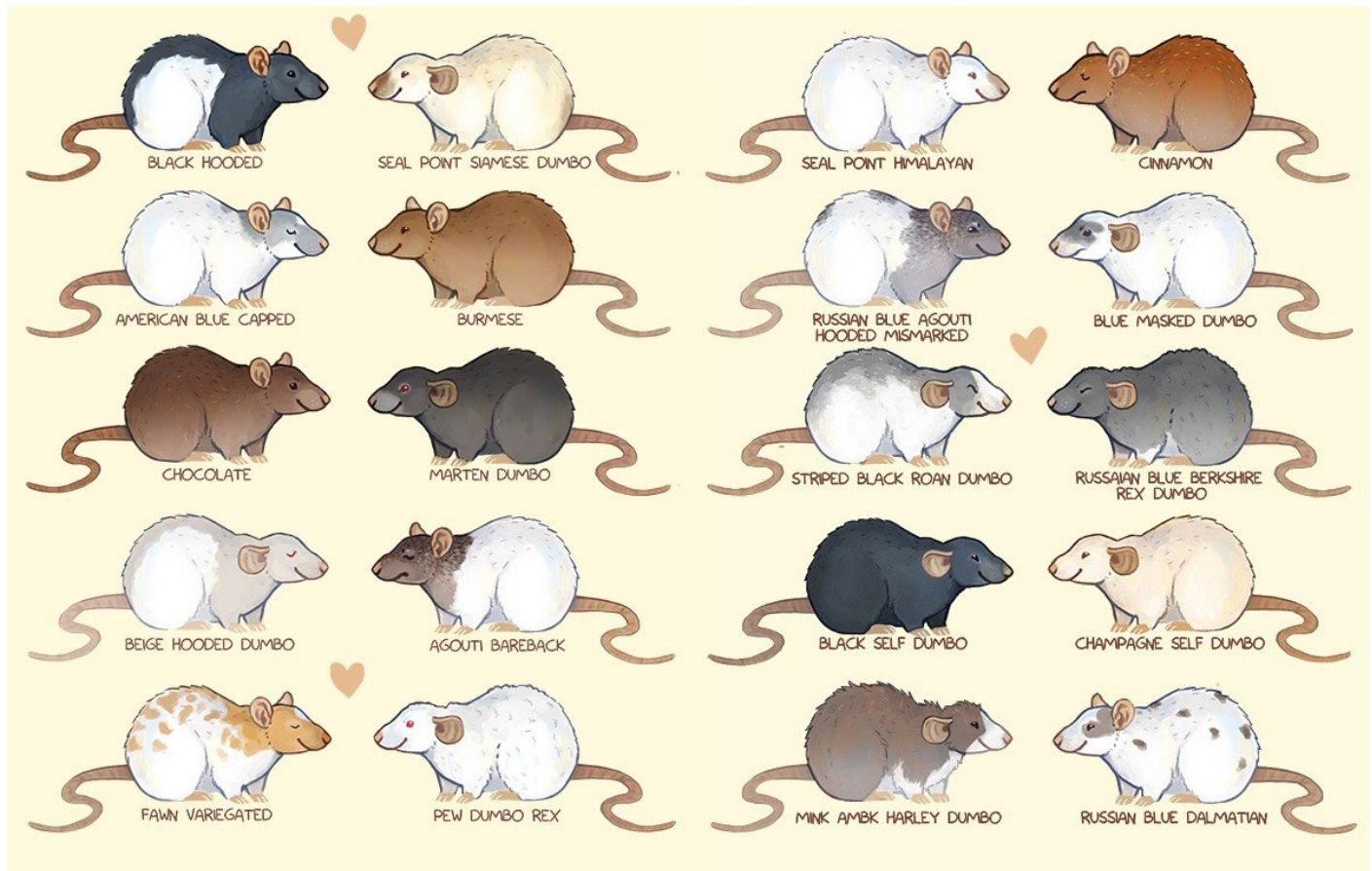
Rotta Taivas (Wrocław)

Strona internetowa - <http://rottataivas.pl/>

Strona na FB - <https://www.facebook.com/rottataivas/>

Odmiany szczurow.		
Kształt uszu:	dumbo	
	standard	
Rodzaj sierści:	standard	włos krótki, gładki, pokrywa gęsto całe ciało
	satın	włos cieńszy i dłuższy, miły w dotyku, z charakterystycznym (satynowym) połyskiem
	rex	włos skręcony, bez włosów prostych, faliste wibrysy (wąsy)
	double rex	rex, okresowo łysiejący
	velveteen	włos dłuższy, pofalowany, brak włosów prostych
	long hair (harley)	długi włos futerka, który może się łączyć z innymi odmianami
	fuzz	szczurek bezwłosy, pokryty drobnym meszkiem
	tailless	szczur bez ogona
	sphinx	rasa bezwłosa
Kolor oczu:	black	czarne
	red	czerwone
	pink	różowe
	ruby	rubinowe
	dark ruby	ciemno rubinowe
	odd-eye	jedno oko w innym kolorze niż drugie

Kolory i znaczenia na sierści najlepiej obrazuje poniższy obrazek (źródło: [click](#))

Żywienie szczura domowego

Szczury są wszystkożerne, ale nie oznacza to że możemy karmić je wszystkim czym popadnie. Dla milusińskich czworonogów najważniejszy jest pokarm podstawowy - czyli karma, którą można zrobić samemu lub kupić. (Polecam zamawianie karm i przysmaków przez internet).

Poniżej przedstawiam polecane karmy z dobrym składem dla szczurow domowych (lista uporządkowana od najlepszej - najlepszy balans składników odżywczych):

- 1) Mixerama Bubu's Tasty Mix
- 2) Niezłe Ziółko pokarm podstawowy dla szczura
- 2) Mixerama Pure Nature Premium
- 4) Jr Farm Uczta Dla Szczura
- 5) Versele Laga Rat&Mouse Complete

Dla ciężarnych samic poleca się karmę Beaphar Care + (karma zawiera dużą ilość białka)

Należy unikać karm niewiadomego pochodzenia, z barwnikami, konserwantami, bez wypisanego składu.

Do diety szczura należy włączyć również codzienną porcję warzyw, co kilka dni owoce i zioła.

Lista bezpiecznych owoców i warzyw dla szczurków (źródło: [click](#)):

ananas, arbuz [kawon], aronia (głównie suszona jako dodatek np. do karmy), awokado (z umiarem - jest dość tłuste, ale dobrze działa na wątrobę)	bakłażan [oberżyna], bambus, banan, batat [słodki ziemniak, wilec ziemniaczany], borówka, bób (gotowany lub z puszki, uwaga na wzdęcia), brokuły, brukiew [karpień], brukselka, brzoskwinia, buraki	cebula (w małych ilościach), ciecierzycy (namoczona, gotowana lub z puszki), cukinia, cykoria, czarna porzeczka, czereśnie (bez pestek), czosnek
daktyl, dymka (w małych ilościach), dynia	fasola (gotowana lub z puszki, uwaga na wzdęcia), fasolka szparagowa (gotowana lub z puszki), figi (w małych ilościach)	granat, groszek (świeży lub mrożony, uwaga na wzdęcia), gruszka, grzyby jadalne (nie zalecane)
jabłka, jagody, jarmuż, jeżyny	kabaczek, kalafior, kalarepa (uwaga na wzdęcia), kapusta młoda (uwaga na wzdęcia), kapusta pekińska, kapusta włoska, karczochy, kasztan jadalny, kiełki fasoli/soi i inne, kiwi, koper, kukurydza słodka (mrożona, świeża lub z puszki)	liczi (świeże)
maliny, mandarynki (tylko samice, w małych ilościach), mango (tylko samice), marchewka (korzeń i nać), melon, miechunka peruwiańska [miechunka jadalna, rodzynek brazylijski] (owoce bez otoczki), mniszek lekarski (liście), morele	nektarynki (tylko samice)	ogórek (świeży), oliwki, orzech kokosowy (w małych ilościach, ponieważ jest dość tłusty), orzechy: laskowe, włoskie i inne
papaja, papryka (wszystkie kolory), pasternak, persymona [kaki, sharon, jabłko orientu, hurma wschodnia], pieczarki (w małych ilościach, nie zalecane), pietruszka (korzeń i natka), pomarańcze (tylko samice, w małych ilościach), pomelo [pomarańcza olbrzymia, pumela, szadok, shaddock] (tylko samice, w małych ilościach), pomidor, por (w małych ilościach), porzeczki (czarne i czerwone), poziomki	roszponka, rukiew wodna, rukola [rokieta siewna], rzepa, rzeżucha, rzodkiewka	sałata (z pewnego źródła), seler, seler korzeniowy, soczewica, soja - nasiona (gotowane), szalotka (w małych ilościach), szczypiorek (w małych ilościach), szparagi, szpinak, śliwki (bez pestek), śliwki suszone
topinambur, truskawki	winogrona, wiśnie (bez pestek)	ziemniaki, żółędzie, żurawina

Klatka dla szczura

W Polsce, przyjęto minimalny wymiar klatki wynoszący 70x40x80 cm (dł. x szer. x wys.). Oczywiście, im większa klatka tym lepiej. Wymiarów tych nie powinniśmy zmniejszać! Najbardziej popularnym modelem klatki jest Frodo, która jest w stanie pomieścić 4 czworonogi, jeśli doposażymy ją odpowiednio.

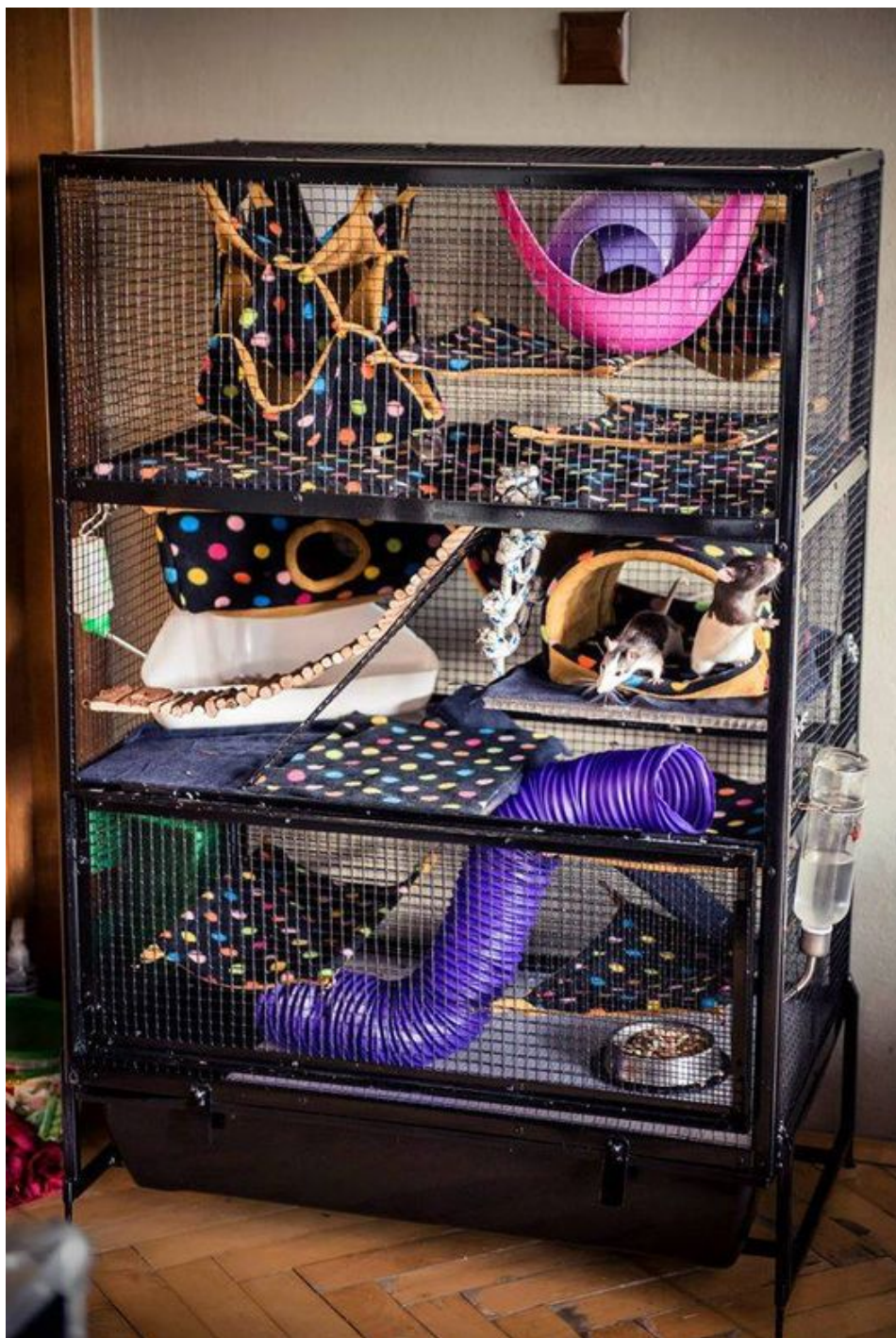
Najpopularniejszymi elementami w jaki możemy wyposażyc klatkę to:

- hamaki,
- domki,
- tunele,
- liny,
- dodatkowe półki.

Doposażamy klatkę, aby szczury mogły w niej zarówno odpoczywać, bawić się, spacerować, jeść, schować się (ze względu na wrażliwe oczy lubią miejsca zaciemnione, Należy używać wyrobów bezpiecznych, nietoksycznych, nieszkodliwych dla szczurów. Nie polecam drewnianego wyposażenia - drewno pochłania mocz a po dłuższym używaniu nie da się pozbyć tego zapachu.

Należy pamiętać, aby zapewnić szczurom wybieg (może to być wyгородzenie pokoju, całe pomieszczenie) - zaleca się minimum 2 godziny dziennie.

Poniżej kilka inspiracji jak urządzić klatkę :)

źródło zdjęcia: <https://www.facebook.com/prawdziweinformacjeoszczurach>

źródło zdjęcia: <https://www.strzygirats.com/>

Skąd wziąć szczura?

Szczura domowego możemy wziąć z:

- domu tymczasowego - adopcja,
- od osób prywatnych - adopcja
- za darmo - z ogłoszeń dostępnych w internecie
- z zarejestrowanych hodowli (listę zarejestrowanych hodowli znajdziesz tutaj: "Odmiany szczura domowego" on page 15)

WAŻNE!

Szczurow nie kupujemy w sklepie zoologicznym! Kupując szczura czy inne zwierzę ze sklepu, pseudohodowli, ferm czy giełdy napędzamy maszyną ich cierpienia. Szczury (inne zwierzęta, gryzownie) mogą być obciążone genetycznie, z wadami, chore. Zwierzęta takie mogą być wynikiem chowu wsobnego.

W sklepach częstym zjawiskiem jest trzymanie gryzoni w nieodpowiednich warunkach. Choroby skórne czy problemy z układem oddechowym są często wynikiem nieodpowiedniego pyłącego podłoża w klatce, nieodpowiedniej wentylacji, zbyt małej cyrkulacji powietrza.

Ważne informacje

- Szczury to przede wszystkim zwierzęta stadne, nie należy trzymać w domu tylko jednego, zaleca się min. 3 szczury.
- Nie kupujemy ich w sklepie zoologicznym.
- Karmimy je przede wszystkim suchym pokarmem.
- Przestrzegamy minimalnych wymiarów klatki.
- Szczury często chorują, powinny być pod stałą opieką weterynaryjną. Weterynarz powinien się specjalizować w leczeniu gryzoni.
- Nie wyprowadzamy szczurów na spacer.
- Nie rozmnażamy szczurów "na własną rękę".

źródło zdjęcia: [google.com](https://www.google.com)